Írta: Tábori László
2015. március 24. kedd, 08:30 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 19:43

OROSZ ISTVÁN NYOMÁBAN
Búcsújárás Jászladányon V. rész

3.9. Búcsúvásár, búcsúfia

A búcsúvásár mindig is kiemelkedő szerepet játszott a búcsújárás történetében, régebben az árucsere szempontjából volt fontos, napjainkban már inkább csak ajándékvásárlásra szolgálnak a kirakodóvásárok. Mikor a búcsúsok elindulnak otthonról, megkérdezik rokonaikat, szomszédaikat, hogy mit hozzanak neki Verebélyből. Azonban azt is végig gondolják, hogy saját részre mit szeretnének venni, hiszen itt jó alkalom nyílik olyan könyvek, nyomtatványok, szentképek, gyertyák beszerzésére, amit Jászladányon nem kapnak meg. A leggyakoribb ajándék gyerekeknek már évtizedek óta a verebélyi bot, mézeskalács-olvasó, verebélyi gereblye, fokos, kereplő. Ezek az évek alatt vajmi keveset változtak. „Mikor vége van a misének akkor nézünk szét ott a bazárban. A gyerekeknek játékot veszek mindig, a menyemnek meg olyan kis szobrokat, Mária-szobrot, meg Betlehemet, szentképet, szentelt gyertyákat, kerámiákat. Én inkább könyveket veszek magamnak, mert borzasztóan szeretek olvasni, és ugye ott vannak olyan vallásos könyvek. Ismerősöknek is veszek szentképet, olyakor még megveszek vagy húszat is.” [1] (33., 34. kép)

3.10. Elbúcsúzás a Mátraverebélyről

A litánia elvégzése után a búcsúsok felsorakoznak a kegyhely bejáratánál és ahogy a köszöntés történt hasonlóan zajlik a búcsúzkodás is. A búcsúztató szintén Szász Ferencné mondja el.

Most jött el az idő, mert ütött az óra,

Most szólít e helytől való megválásra.

Jaj, hogy meg kell válni e drága szent helytől,

Égi Szűzanyánk kegyelemképétől.

Szentkúti Szűzanyánk jaj de fáj a szívünk,

Hogy Téged e helyen tovább nem szemlélünk,

Jaj talán utolszor láttuk szent képedet,

Mához egy évre tán sírhant fedd bennünket.

Jaj, de árvák vagyunk, jaj de árvák leszünk.

Szentkúti Szűzanyánk, ha tőled elmegyünk.

Oh ne hagyj bennünket árván eltávozni,

Mint egyetlen gyermek innen elbúcsúzni.

Kegyelmed harmatát szívünk fájdalmára,

Előtted könyörgünk hints le óh Szűz Anya,

Van még hely számodra kitárt keblünkbe,

Óh jöjj el mivélünk egek ékessége.

Óh fogadd el tőlünk végbúcsúzásunkat,

Melyben felajánljuk Tenéked magunkat.

Otthon levő szülőnk, gyermekünk, rokonunkat,

Hitvestársunkat és minden jóbarátunkat.

Terjeszd ki még egyszer anyai kezedet,

Oh Szűzanyánk áld meg búcsúzó népedet.

Ha nem látnánk többé áldott szent képedet,

Szentkúti Szűzanya ne felejts el minket.

Ha az élet napja fölöttünk beborul,

És a mi szívünkre gyászsírhant domborul

Kegyelmed könnyítse sírunk nehéz hantját

Könyörgésed adja lelkünk égi álmát.

Isten veled szent hely, Isten veled szent kép

Zokogva búcsúzik tőled a buzgó nép

Vedd fel oh Szűzanyánk égi lobogódat

Vezesd szerencsésen búcsújárásunkat. Ámen.

Majd közösen énekelve kivonulnak a buszokhoz. (35., 36. kép)

Ütött már az óra,

Int az elvárásra,

Hogy itt hagyjuk drága képedet,

Szentkúti Szűz Mária.

Bánatos a szívünk,

Hogy már el kell mennünk,

Mert Nálad nélkül árvák leszünk,

Szentkúti Szűz Mária.

Ne hagyj árván minket,

Kedves gyermekidet,

Szívünkbe legyen lakóhelyed,

Szentkúti Szűz Mária.

Öröm volt életünk,

Amíg itt dicsértünk,

mert malasztodban részesültünk,

Szentkúti Szűz Mária.

Oh égi Szűzanya,

Kísérj hajlékunkba,

Ott is részeltess áldásodban,

Szentkúti Szűz Mária.

Tárd ki karjaidat,

Add ránk áldásodat,

Áld meg fiad s leányaidat.

Szentkúti Szűz Mária.

Mennyei drága kincs,

Trónodról reánk tekints,

Utazásunkra szent áldást hints,

Szentkúti Szűz Mária.

Légy vezércsillagunk,

Vezérünk, oltalmunk,

Hogy örömmel hazajuthassunk,

Szentkúti Szűz Mária.

És ha éltünk napja

Száll a sírhomályba,

Vezess minket égi karodba,

Szentkúti Szűz Mária. Ámen.

3.11. Hazatérés, visszatérés a mindennapokba

Mikor megérkeznek Jászladányra a templom előtt már sokan várják őket, hozzátartozók, és olyanok akik valamiért nem tudtak eljönni. A hazaérés után elmondják a litániát. Mikor hazaérnek akkor misét tartanak, ekkor hálát adnak azért, hogy eljuthattak megint Mátraverebélybe, valamint azért, hogy szerencsésen hazaérkeztek.

3.12. Orosz István emléke

A faluban bár egy időre elhalványult Orosz István emléke, ám mióta élettörténetét újra kiadták, minden búcsúkor fel van említve a neve. Az említett könyv megjelenése után Polgár Ilona kezdett el a legjobban érdeklődni Orosz István iránt . „Elkezdtem kutatni Orosz István bácsi sírját, de senki nem tudta, hogy hol nyugszik. Senki nem tudta, ráállítottam rokonaimat, hogy itt keressétek, ott keressétek, hát nem találták. Történt egyszer a szomszédom, hogy a felesége sírjához kiment. Én is kimentem velük. Találkoztam ott, egy nagyon kedves templomba járó ismerősömmel. És mondtam neki.

– Tilduska néni kérem, nem tetszik tudni, hogy hol van Orosz István bácsi eltemetve.

– Dehogyis nem, hát itt van.

Akkor odavezetett, és alig találtuk meg, mert a sírra fel van írva, hogy Katona Mária, de alatta volt egy kis koszorú így nem láttuk a másik nevet, én eltoltam a koszorút és oda be van írva, hogy Orosz István 1832 – 1922. Olyan boldog voltan, hogy rendben volt a sírja. A templomból megbízás alapján rendbetartják, nincs neki kerete, csak egyszerűen föld, kis puritán sír, de ez Jászladány legnagyobb híressége.” [2] A falusiak körében pedig még mindig kering egy-két történet róla, hiszen a századfordulón jelentős személy volt. „Anyámék abban az időben még emlegették, a Mező utcában lakott. Szívós ember volt, gyalog járta a búcsúkat is, elment még a Dunántúlra is a Máriás-búcsúkra. Volt neki látnoki, misztikus képessége. Azt már én soktól hallottam, hogy éjjel átment a templomba. Mert éjjel 12 órától 2-ig a lelkek órái vannak, azok akkor visszajönnek, – ezt az anyósom is mondogatta – hogy éjjel világosság is van, hangot is lehet hallani a templomba, de élő ember nem mehet be. Állítólag ez a bácsi, ez az Orosz István valahogy csak bement, addig kopogott amíg kinyitották az ajtót. Tele volt halottakkal, az már mind meg volt halva, de nem ismert fel senkit.

És az az ember aki kinyitotta neki olyat kérdezett tőle, hogy:

– Felismertél-e valakit?

Azt válaszolta, hogy:

– Nem, senkit sem.

Azt mondta erre:

– Szerencséd, mert ha felismertél volna valakit, nem jó lett volna.

De hogy miért azt már nem tudom. Azt mondják, hogy nem szabad az élőknek kíváncsiskodni, mert úgy is odajutunk és akkor majd megtudjuk, hogy milyen a túlvilág.” [3]

Az Orosz István által írt énekeket már nem annyira, inkább csak Mátraverebélyen éneklik a búcsúsok. Ez annak is köszönhető, hogy a 19.-20. század fordulóján nagyszámú énekeskönyve jelent meg Jászladányon, de máshol – főleg Budapesten – is. Eddig kb. 110 énekesfüzetét sikerült összegyűjteni, amelyeknek nagy része Bálint István hagyatéka. Ezek a füzetecskék saját készítésűek voltak. A füzetecskék közül négyet említenék meg, melyek kifejezetten Mátraverebély - Szentkúthoz szólnak.

– Legszebb új énekek. Jászladány, 1886.

– Legszebb új ima- és énekkoszorú a mátra-verebélyi Szent-Kútnál levő Mária csodálatos képéhez és a szent kereszthez. Budapest, 1913.

– Legszebb énekfüzetek mely a mátra-verebélyi Szent-Kútnál levő csodálatos szent kép előtt mondandó. Jászladány, é.n.

– Szép új énekfüzet a mátraverebélyi szent kútnál. Budapest, é.n.

---

[1] Major Ferencné a.k.

[2] Polgár Ilona a.k.

[3] Major Ferencné a.k.